

5. tanegység

Pásztorünnep

Egész délutános témanap
(magyar, tánc és dráma, vizuális kultúra, technika)

FELDOLGOZOTT MŰVEK

Zelk Zoltán: *Tilinkó*
(részlet)
Zelk Zoltán: *Pirinkó*
tilinkó
Mihály-nap a néphagyományban
Vásározós népi gyermekjátékok
Pásztordalok

MIT KÉSZÍTSEK ELŐ?

 Szöveggyűjtemény

 Internet, projektor, hangfal

Kézművességhez szükséges anyagok, eszközök
Botos tánchoz „botok”

A Szent Mihály-napi búcsú lehetőséget ad arra, hogy egy hosszabb témanapot tartsunk a gyerekeknek, amelybe akár a szülőket is be lehet vonni.

Áttekintő vázlat

5.1 Tilinkó	15 perc (20 perc)
5.1a Szófejtés	5 perc
5.1b Történet	10 perc
5.2 Mihály-napi vásár	10 perc
5.3 Vásározós játékok	25-30 perc
5.4 Mit vennél a vásárban?	15 perc
5.4a Vásár valóságban	10 perc
5.4b Vásár képzeletben	5 perc
5.5 A gazda bárányt vett	10 perc
5.6 Vásárfia készítése	30-90 perc
5.7 Pásztorvigasság	30-60 perc
Összesen:	egy egész délután (3-5 teljes óra)

A teremben csak a kézműves munkához lesz szükség padokra. Ezért toljuk félre őket, hogy a terem közepe szabadon maradjon!

FELADATOK LEÍRÁSA

5.1 Tilinkó

5.1a Szófejtés

Üljünk le körbe a gyerekekkel, és beszéljünk!

- Hallottátok-e már azt a szót, hogy tilinkó?
- Mit jelent? (Egy furulyafajta, illetve bolondos emberre mondják: dilinkó, ami nagyon hasonlít, ezért a tilinkó szóról a „bolondos” is eszünkbe juthat.)

Ha a gyerekek nem ismerik a kifejezést, találgassunk!

- Vajon mit jelenthet?
- Milyen a hangzása? Hangulata?

Ha ismerik, gondolkozzunk el a szó két jelentésén!

MIT AKARUNK ELÉRNI?

A gyerekek kapjanak képet a pásztorok munkájáról, hangszerükről.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Asszociációs játék
A szöveg megismerése
A tilinkó hangjának megismerése
(Versjáték, kreatív írás: játékos-bolondos vers)

JEGYZETEIM

- Van-e köze a kettőnek egymáshoz? (A furulya trillái az ember bolondozásaihoz, játékos természetéhez hasonlítanak.)

5.1b Történet

A pedagógus olvassa fel **Zelk Zoltán: Tilinkó** című történetének részletét! Majd hallgassuk meg a tilinkó hangját a Reftantáron elérhető linken!

10
perc

Variációk

Zelk Zoltán Pirinkó tilinkó című versében is a tilinkó játékkal kezdődik a vers, a mese, a költő bolondos játéka. Csupán hangulatteremtőnek is érdemes felolvasni:

„...volt egyszer egy pirinkó
icipici tilinkó.
Nem tudom én, ki faragta,
azt se tudom, kinek adta,
azt se tudom, aki kapta,
hol hagyhatta?
a zsebembe ki dughatta?”

Plusz kreatívírás-feladat:

Olvassátok el a versrészletet, ami egy mese kezdete! Folytassátok a mesét ilyen dalos, tilinkós kedvű formában! Írjátok le, majd olvassátok fel egymásnak a verseiteket! A kreatív írás feladata időigényesebb, legalább 15-20 percet szánjunk rá.

5.2 Mihály-napi vásár

10
perc

A pásztorok Mihály-napkor hajtották be az állatokat a legelőről. Olvassuk el az ismertetőt a Reftantáron, amelynek címe: **Mihály-nap a néphagyományban**, és beszéljünk meg, mi minden történt Mihály-napkor!

MIT AKARUNK ELÉRNI?
Ismeretszerzés, ismeretek feldolgozása.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?
Ismerettartalmú szöveg olvasása, értelmezése

5.3 Vásározós játékok

25-30
perc

Ismerjünk meg, és játsszunk egyet-kettőt **vásározós gyerekjátékaink** közül, amelyek a Reftantáron elérhetőek:

- Beültettem kiskertemet
- Hogy a kakas?
- Hej, a sályi piacon, piacon

Vedd figyelembe!

A játék variációival a játékot frissíthetjük és érdekesebbé tehetjük.

MIT AKARUNK ELÉRNI?
Jókedv, hangulat teremtése.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?
Mozgásos, énekes játékok

JEGYZETEIM

10
perc**MIT AKARUNK ELÉRNI?**

A gyerekek meglévő ismereteinek feltérképezése, szókincs bővítés.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Beszélgetés
Mondatlánc

5.4 Mit vennél a vásárban?

5.4a Vásár valóságban

Üljünk körbe a gyerekekkel, és beszéljünk arról, hogy voltak-e már vásárban! Milyen vásárban voltak? Kézműves-, kirakodó- vagy állatvásárban? Melyik milyen? Miben különböznek egymástól, és miben azonosak?

Vedd figyelembe!

Ha a gyerekek valamelyik vásártípust nem ismerik, beszéljünk nekik róla! Elképzelhető, hogy nem voltak még állatvásárban, vagy olyan országos kirakodóvásárban, ahol nem kézművesek árulnak, hanem mindenféle árusok.

5
perc

5.4b Vásár képzeletben

A gyerekek körben egymás után válaszoljanak erre a két kérdésre:

- Te mit vennél a vásárban?
- Mit csinálnál vele?

10
perc

5.5 A gazda bárányt vett

A gyerekek körben állnak. Amikor meghallják a „bárány” szót, le kell ülniük (ha ülnek, fel kell állniuk). A többi esetben nem csinálnak semmit.

A pedagógus ugyanazt a mondatot variálja (egyre gyorsabban):

A gazda ... vett, és időnként beszúrja a „bárány” szót.

Például:

A gazda tyúkot vett.

A gazda kecskét vett.

A gazda birkát vett.

A gazda bárányt vett (a gyerekek leülnek vagy felállnak).

A gazda birkát vett (most nem mozdulnak).

A gazda pulykát vett.

A gazda bárányt vett (most állhatnak fel vagy ülhetnek le).

Aki elrontja, kiesik.

Variáció

Ha a pedagógus jó mesemondó, nem a mondatsémát ismétli, hanem tovább építi, variálja. Például:

A gazda tyúkot vett, és berakta a kosarába. Aztán vett egy kecskét, azt kötéllel vezette. De a kecske megmakacsolta magát, ezért vett a gazda egy pálcát is, hogy legyen mivel tanítgatni. Aztán vett egy bárányt a kecske mellé (leülnek). Vett egy birkát is, így már hárman voltak lábon: kecske, birka, bárány (felállnak), a negye-

dik a kosárban. Elvitte mind a kocsijához, és ahogy rakná fel az utánfutóra, hopp, sehol a kecske. Szalad utána, hozza vissza, akkor meg a birka hiányzik. Még jó, hogy a bárány (leülnek) csak feküdt a kosár mellett. És így tovább...

5.6 Vásárfia készítése

Mihály-napi vásárunk lehetőséget ad a kézművességre is. Első helyen a csuhébaba-készítést ajánljuk, amely a Reftantáron elérhető fázisrajzok alapján jól követhető, és sikerélményt ad a gyerekeknek.

De ajánlott kézműves munka a gyöngyfűzés, agyagozás, nemezelés, nádsíp-készítés is, attól függően, mihez értünk, és milyen segítőket tudunk még bevonni.

Vedd figyelembe!

Bővebben lásd a szeptemberi 3. téma, az *Aranylevél* 5. tanegységében (Őszi teadélután) a csuhébaba-készítés részletes leírását!

5.7 Pásztorvigasság

A gyerekekkel tanuljunk meg néhány **pásztordalt**, amire lehetőleg táncoljunk is! A Reftantáron elérhető videofilmeken jól láthatóak az alaplépések, de engedhetjük, hogy a gyerekek szabadon mozogjanak a zenére.

A botos táncnál használhatunk (műanyag) felmosónyelet, partvisnyelet, és egyszerű ugrásgyakorlatokat, botátadó gyakorlatokat is végezhetnek a gyerekek a zene ütemére.

Énektanulás:

A juhásznak jól van dolga

Ének-tánc:

Megismerni a kanászt

Szervusz kedves barátom

MIT AKARUNK ELÉRNİ?

Finommotorika fejlesztése vásári hangulatban.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Vásárfia készítése

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHHEZ A FELADATHOZ?

Kézművességhez szükséges anyagok, eszközök

MIT AKARUNK ELÉRNİ?

Mozgásfejlesztés, vidámság.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Pásztordalok, pásztortáncok tanulása

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHHEZ A FELADATHOZ?

Botos tánchoz „botok”

